

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

11 juli 2022

Kenmerk

Z/22/049371 / D/22/067929

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Financiën

Opsteller

Driel, Martijn van

Onderwerp

Meicirculaire 2022 Gemeentefonds

Kennisnemen van

1. De ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire 2022.

Inleiding

De meicirculaire 2022 met betrekking tot de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds is ontvangen. De uitkomsten over de jaren 2022-2026 worden in deze raadsinformatiebrief aan uw raad gepresenteerd.

Kernboodschap**ad 1 De ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire 2022**

De belangrijkste onderwerpen in de meicirculaire 2022 zijn:

- a. Nieuwe methodiek accres raming;
- b. Gevolgen coalitieakkoord;
- c. Energietoeslag
- d. Jeugdzorg
- e. Nieuwe herverdeling gemeentefonds

a. Accressen (bedrag waarmee het beschikbare bedrag van het gemeentefonds jaarlijks wordt aangepast, gebaseerd op een bestuurlijk overeengekomen normeringssystematiek)

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU). Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de ARU direct invloed op de ontwikkeling van de algemene uitkering en daarmee op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2022 en verder, berekend conform de

systematiek zoals deze is vastgesteld in het coalitieakkoord en de daaruit volgende Startnota. Voor 2022 tot en met 2025 wordt de bestaande normeringssystematiek toegepast. Vanaf 2026 is het accres vastgezet op een plus van in totaal 1 miljard euro bovenop de stand Miljoenennota 2022. Over de 1 miljard euro vindt nog wel indexatie plaats voor de loon- en prijsontwikkeling. Het gevolg hiervan is dat de uitkering uit het gemeentefonds in 2026 fors lager wordt geraamd dan in de jaren 2023-2025, het zogeheten 'ravijn'.

b. Gevolgen coalitieakkoord

De volgende reeksen uit het coalitieakkoord zijn verwerkt: opschalingskorting, overige dossiers medeoverheden (Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (indicatieve reeksen)), Jeugdzorg (2023) en de negatieve reeksen als gevolg van de investering in valpreventie en Wmo als gevolg van de aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp.

c. Energietoeslag

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer.¹ Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming – voor huishoudens met een laag inkomen - heeft het kabinet in maart 2022 een eenmalig budget van € 679 miljoen beschikbaar gesteld. In de voorjaarsbesluitvorming is een aanvullend bedrag van € 175 miljoen beschikbaar gesteld, waardoor het totaal beschikbare bedrag uitkomt op € 854 miljoen. Deze middelen worden via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekt. Voor Woerden is dit ruim € 1,0 miljoen.

d. Jeugdzorg

Het kabinet stelt voor 2023 incidenteel € 1,454 miljard extra beschikbaar voor de jeugdzorg. Hierbij gaat het kabinet er vanuit dat gemeenten inzetten op besparingsmaatregelen voor een bedrag van € 374 miljoen op de jeugdzorguitgaven in 2023 (die ook onderdeel is van de reeks van de Commissie van Wijzen).

e. Nieuwe verdeling gemeentefonds

De afgelopen jaren hebben de fondsbeheerders samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), gemeenten en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gewerkt aan de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Op 6 april jl. zijn de Tweede Kamer en gemeenten door de fondsbeheerders geïnformeerd over de invoering van de nieuwe verdeling per 1 januari 2023. Gegeven de ontvangen adviezen van de ROB en de VNG en de reacties van gemeenten hebben de fondsbeheerders besloten het ingroeipad – het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien – te beperken tot 3 jaar. Voor Woerden heeft de herijking een fors negatief effect, oplopend tot ongeveer € 2 miljoen in 2025.

f. Stelpost jeugd

In 2021 is het incidenteel extra budget jeugdzorg voor 2021 en 2022 structureel verwerkt in de begroting. In de in meicirculaire 2022 is alleen voor 2023 incidenteel budget voor jeugdzorg toegekend, zie onder punt d. Dit leidt ertoe dat hiervoor vanaf 2024 geen budget in de algemene uitkering in de meicirculaire 2022 is opgenomen.

g. Overige taakmutaties en mutaties Integratieuitkering Sociaal Domein

Dit omvat diverse taakmutaties en beleidsvelden van het Sociaal Domein die nu onderdeel vormen van de algemene uitkering, zoals voogdij 18+ en inburgering.

Vergoeding opvang ontheemden Oekraïne

Op dit moment werken gemeenten en veiligheidsregio's aan het realiseren van opvangplekken. Gemeenten vangen ontheemden op in verschillende locaties door het hele land. Om gemeenten duidelijkheid te geven over wat zij ontheemden kunnen bieden en welke kosten vergoed worden door het Rijk, is een regeling voor een specifieke uitkering op basis van normbedragen opgesteld. Dit vormt geen onderdeel van de algemene uitkering en wordt separaat aan de gemeenten vergoed.

Financiën

De meicirculaire 2022 laat de volgende financiële consequenties zien.

Verloop Algemene Uitkering *	2022	2023	2024	2025	2026
programmabegroting 2022	83.359	81.656	81.415	81.908	81.157
voorjaarsnota 2022:					
september- en decembercirculaire 2021	3.415	2.174	2.016	2.105	0
herijking gemeentefonds	0	-390	-1.170	-1.950	0
Effecten regeerakkoord (maartbrief 2022)	1.320	3.036	5.083	6.015	0
Totaal	88.094	86.476	87.344	88.078	81.157
Uitkomsten meicirculaire 2022	91.456	93.830	93.644	95.494	88.496
Stelpost jeugd			2.621	2.415	1.665
Uitkomsten meicirculaire 2022 + stelpost jeugd	91.456	93.830	96.265	97.909	90.161
mutatie Algemene Uitkering	3.363	7.354	8.921	9.831	9.004

* N.a.v. de uitspraak van de arbitrage rondom de rijksvergoeding voor Jeugdzorg mag voor de jaren 2024 een stelpost voor jeugd opgenomen worden in de begroting. Deze stelpost komt dus aanvullend op het vastgestelde bedrag uit de meicirculaire.

Uit de bovenstaande tabel blijkt de mutatie op de algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2022 een voordeel op te leveren, waar in de voorjaarsrapportage 2022 al deels rekening mee is gehouden.

In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen een verklaring van de mutatie van de algemene uitkering weergegeven.

Mutatie Algemene Uitkering *	2022	2023	2024	2025	2026
a. accres	1.500	2.500	5.500	5.500	5.500
b. energie akkoord	337	0	0	0	0
c. energietoeslag	1.029	0	0	0	0
d. jeugdzorg	0	1.434	0	0	0
e. herverdeling gemeentefonds	0	3.136	2.345	1.555	1.555
f. overige taakmutaties en mutaties IU SD	497	284	1.076	2.776	1.949
Totaal	3.363	7.354	8.921	9.831	9.004
<i>* bedragen x euro 1.000</i>					

Ad a: Het voordeel in het accres bestaat uit een combinatie van volumestijging (hogere uitgaven door het rijk) en een prijscompensatie (indexatie). Dit voordeel dient wel ter dekking van de loon- en prijsstijgingen, aanvullende bijdragen van gemeenschappelijke regelingen en andere noodzakelijke uitgaven.

Voor de indexatie van de loonkosten in 2023 moet rekening worden gehouden met een stijging van ongeveer € 2,2 miljoen. Daarnaast adviseert de provincie ook om terughoudend te zijn met het inrekenen van dit voordeel, omdat de extra geraamde uitgaven van het rijk mogelijk niet allemaal daadwerkelijk besteed gaan worden. Volgens de trap-op-trap-af systematiek vindt dan achteraf weer een negatieve bijstelling plaats. Indicatieve bedragen zijn o.b.v. 40% volumedeel.

Daarbovenop komen nog de prijsstijgingen van de energie en bouwmaterialen, deze zijn op dit moment nog niet goed in te schatten.

Ad b en c:

Tegenover deze aanvullende bijdragen vanuit het rijk staan ook uitgaven. Uitgangspunt is dat deze gelden 1-op-1 besteed worden.

Ad d:

In de begroting 2022 is voor de jaren 2023 en verder rekening gehouden met een stelpost voor jeugd van 75% van de extra middelen die voor 2022 waren toegekend, met daarbij een taakstelling.

Voor 2023 zijn deze extra gelden nu opgenomen in de Algemene Uitkering, Hiervoor mag nu dus 100% ingerekend worden, dit leidt dus tot een voordeel van € 1,4 miljoen. Voor de jaren 2024 en verder zitten deze bedragen dus nog steeds niet in de Algemene Uitkering, waardoor deze als stelpost blijven staan.

Ad e:

De herijking van het gemeentefonds heeft een fors negatief effect op de gemeente Woerden. De algemene uitkering wordt is nu op basis van de nieuwe systematiek berekend. Omdat sprake is van een overgangsregeling, worden wij de eerste jaren wel gecompenseerd. Vanaf 2025 en verder is de 'compensatie' nog steeds € 1,6 miljoen, omdat het maximale negatieve effect van de herijking is begrensd op € 37,50 per inwoner. Zonder deze begrenzing zou het

negatieve effect van de herijking dus nóg forser zijn.

Ad f.

Tegenover deze aanvullende bijdragen vanuit het rijk staan ook nieuwe taken. Voor het beeld zijn deze bijdragen nu ondergebracht in de rij 'overige taakmutaties en mutaties IU SD'. In de begroting wordt duidelijk in welke mate die taken deze bijdragen nodig hebben.

Samenvattend leidt dit tot het volgende beeld:

Te dekken posten uit Algemene Uitkering *	2022	2023	2024	2025	2026
a1. loonstijging	0	-2.200	-2.200	-2.200	-2.200
a2. afslag onderuitputting (40% volumedeel)	-350	-1.200	-2.400	-3.600	-3.600
a3. Prijsindexaties / GR'en	PM	PM	PM	PM	PM
b. energie akkoord	-337				
c. energietoeslag	-1.029				
f. overige taakmutaties en mutaties IU SD	-497	-284	-1.076	-2.776	-1.949
Totaal	-2.213	-3.684	-5.676	-8.576	-7.749
<i>* bedragen x euro 1.000</i>					

	2022	2023	2024	2025	2026
Mutatie Algemene Uitkering	3.363	7.354	8.921	9.831	9.004
Te dekken posten uit Algemene Uitkering	-2.213	-3.684	-5.676	-8.576	-7.749
Saldo	1.150	3.670	3.245	1.255	1.255
<i>* bedragen x euro 1.000</i>					

In de najaarsrapportage 2022 en de programmabegroting 2023- 2026 zal hier nadere invulling aan worden gegeven en wordt rekening houdend met bovenstaande het begrotingsaldo bepaald.

In onderstaande tabel is het effect van meicirculaire en bestuursakkoord op het begrotingsaldo weergegeven. Het is belangrijk dat de raad zich realiseert dat prijsindexaties hierin nog niet verwerkt zijn. Daarnaast gaan ook de verbonden partijen, rente en afschrijvingen en de investeringsplanning nog invloed hebben op de saldi. Daarom is pas bij de publicatie van de begroting een reëel beeld van de financiële ruimte zichtbaar.

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo Kadernota / Voorjaarsrapportage	36-	215	2.380	2.903	2.163-
Amendement 'Woerden zijn we samen'		150-	150-	150-	150-
Effecten bestuursakkoord		1.757-	2.362-	2.352-	2.302-
Effecten meicirculaire 2022	1.150	3.670	3.245	1.255	1.255
Nieuw begrotingsaldo - pro forma	1.114	1.978	3.113	1.656	3.360-
<i>* bedragen x euro 1.000</i>					

Vervolg

De financiële mutaties op de algemene uitkering als gevolg van de meicirculaire 2022 zal over het jaar 2022 in de Najaarsrapportage 2022 worden verwerkt en over de jaren 2023-2026 worden de financiële mutaties verwerkt in de begroting 2023-2026.